

Zakia vaknar en gång i timmen varje natt för att äta värktabletter. Hon tillhör **fuskdebattens största förlorare**. Sjukfuskarna som skulle klämmas åt var få. De som verkligen lurar staten på pengar finns någon helt annanstans.

Text: ANNA TIBERG Research: MARCUS DERLAND, MARIE EDHOLM, MIKAEL FÄRNBO och ANNA TIBERG
Foto: SIMON RYDÉN Illustration: ROBERT HILMERSSON Grafik: ISAK KRANTZ

HELT SJUKT OM FUSK & FEL

Vi träffas på en fest, Danne och jag.
– Hon tog studenten för två år sedan, säger han och ser mot sin flickvän.
– Jag sjukade mig för att kunna vara med på hennes examen.

Sedan rodnar han, som om han kommit på att någon kan tipsa Försäkringskassan. Jag försöker släta över men då blir han både förvånad och sur. Minen säger allt: Hur i helvete kan jag tro att han skäms över sjukfusk när han rodnar av kärlek? Sin kärlek.

De bor på 38 kvadrat i en mellanstor svensk stad. Han jobbar på fabrik och hon vill bli sjuksköterska. "Skål!" skriker någon i festlokalen.

På måndag ska Danne gå på skiftet igen. Ikväll ska han dricka sig berusad.

Vrid ficklampans kägla mot 2000-talets stora debatt, och inse att Danne är en viktig person. Såna som han förstår inte att det är fel att sjuka sig för att man är trött, har annat för sig, eller inte trivs på jobbet. Han tillhör gruppen "förvuxna barn" som jag hörde vänner klaga på:

"De vill fan ingenting. Vissa skaffar sig inte ens något jobb, de hänger på café och tror att de ska kunna leva på musiken. Jag vill inte att de ska fika upp mina pengar."

Tre av fyra svenskar tror att fusk med bidrag och ersättningar är "ganska, eller mycket omfattande". Och nära hälften (10 000) av alla fusk-anmälningar till Försäkringskassan kommer från privatpersoner som anmäler sina grannar. Miss-tänksamheten mot medmänniskans onda rygg är stor, fast bara en bråkdel av de anmälda visar sig ha fuskat.

Bakgrunden: I slutet av nittioalet exploderade Sveriges sjukskrivningskostnader. Steg från 75 till 132 miljarder på fem år. Lägg siffran på minnet. Den hotade statsfinanserna, menade flera debattörer.

Den vanliga förklaringen till sjukbomben var att arbetsmiljön var dålig och att stressen löpte amok efter krisåren. Men i början av 2000-talet höjdes röster bland politiker och skribenter för att det var en myt. Svenskt Näringsliv beställde en egen opinionsundersökning. Sedan förklarade organisationen att folk hade dåliga kunskaper: "Många anser att det finns situationer då det är okej att sjukskriva sig trots att man egentligen inte är sjuk."

5 procent har stannat hemma när de inte varit sjuka. 60 procent har gått till jobbet fast de har varit sjuka.

Skatter och bidrag tillhör samma pott av gemensamma pengar, men folk oroar sig mer över bidragsfiffel. Nära hälften av alla tips om fusk som kommer in till Försäkringskassan står privatpersoner för. Ytterst få visar sig stämma. Skattefusk bryr sig färre om. Anmälningarna till Skatteverket är rejält mycket lägre i antal. "En droppe i havet", säger en tjänsteman.

I undersökningen tyckte 25 procent att det var helt rätt att sjukskriva sig om man mår dåligt på grund av problem i familjen. 10 procent tyckte att det var rätt om man "vantrivs på jobbet". Ändå hade bara 5 procent verkligen varit hemma någon dag under det senaste året, utan att vara så sjuka att de inte kunnat jobba. Samtidigt gick 60 procent till kneget trots att de borde ha stannat i sängen. Arbetsmoralens hårdiga folk överträffade slappisarna med råge i arbetsgivarorganisationens undersökning. Det valde varken tidningar eller Svenskt Näringsliv att lyfta fram.

"Den misstanke som i alla fall inte jag kan frigöra mig ifrån är att det bland alla sjuka kan finnas personer som inte är sjuka", ansåg skribenten i Dagens Nyheter. "Bortom allt tvivel har vi att göra med ett omfattande missbruk", lät det i Expressen. Enligt Sydsvenska Dagbladet hade delar av Sverige utvecklat en osund "sjukskrivningskultur".

Snart var det inte bara de blå som talade om en slapp inställning. Den socialdemokratiska regeringen tillsatte en utredning. Och på en presskonferens en solig dag i Hagaparken, den 30 juni 2004, satt Riksförsäkringsverkets generaldirektör Anna Hedborg och höll med om att svenskarnas attityd till sjukskrivningen hade förändrats. "Och det är inte detsamma som fusk, utan en allmän värderingsförändring". Men lite detsamma var det kanske ändå. Satsningarna mot sjuk-

132 MILJARDER kronor var den totala kostnaden för sjukskrivningar när den låg som högst 2003.

133 MILJARDER skattekronor om året betalas aldrig in till staten, enligt Skatteverkets beräkning.

fusk, vab-fusk och annat försäkringsfusk bara ökade därefter. "Närmost en explosionsartad revolution på området", har Brottsförebyggande rådets chef Lars Korsell beskrivit det system som sedan växte fram.

När vi hunnit till år 2006 hade samtalet börja handla om "stöld" och "nolltolerans". Försäkringskassan anmälde folk på löpande band, det spelade ingen roll hur lite pengar den vabbande modern misstänktes ha förshillat. Men polisen hade nog med att reda upp bland inbrott och misshandel och kunde inte skaka fram motsvarande resurser.

Den politiska inställningen att reglerna inte fungerade växte i samma takt. Och år 2008 klubbades en hårt uppstramad sjukförsäkring igenom av den vid det laget borgerliga majoriteten i riksdagen.

Nu måste jag få lämna historien om sjukfusket för en stund. Jag måste berätta om Clas. Clas är i trettiotioårsåldern, och bor i hus. Ungefär var tredje vecka eldar han. I en hink på gården, i en kamin eller en grill. Där brinner kopiorna av restaurangens dagkasserapporter.

Clas manipulerar kassaregister. Han har lärt sig systemet av sin förra chef, hur det ska hanteras och skötas om, och han har blivit delägare och vd.

Clas är vid den här tidpunkten en ganska vanlig företagare. Ambitiös, driftig och har lite svårt att hålla fartgränsen på nittiovägar. Men den dag jag och han träffas, är han mycket ovanlig, och inte alls representativ för skattefifflare överlag. Han går och väntar på rättgång. Och han har erkänt.

– Jag erkände för att jag vet att det var fel, det jag har gjort. Och oavsett vad man gör ska man stå för det, tycker jag.

Skatteverket anser att Clas har undanhållit skatt på tre miljoner kronor, och gjort sig skyldig till grovt bokföringsbrott. Motivet var enligt honom själv att betala av till sin delägare för att kunna köpa restaurangen. I värsta fall kan han bli dömd till fängelse. Han tänker ofta på hur han i så fall ska förklara det för sina barn.

Men han var inte orolig när kompanjonen drog utomlands och lämnade Clas med räkenskaperna. Utåt sett var restaurangen en mönsterkrog. Kassasystemet hade funnits i många år. Han säger att det inte finns en enda krögare i stan som inte kört en del svart, och att de manipulerade kassaregistren är det vanligaste sättet att få in svarta pengar. "Ingen åker dit". Bombsäkert.

Hur Skatteverket kom honom på spåren vet han inte. Men en fredag kom kronofogden och ville titta på restaurangens tillgångar. Och plötsligt var beskrivningen av den unge, ambitiöse entreprenören Clas i stället beskrivningen av en brottsling.

Sedan dess har han haft gott om tid att tänka. På sig själv, på skatter och moral. Han har tänkt på den enmansföretagare han känner, som har ett företag vars enda egendom är tre privata mobiltelefoner. Med hjälp av mobilräkningar som är privata drar killen av extrainkomster som han egentligen skulle ha skattat för.

Clas har tänkt på att han tycker att företag beskattas hårt.

– Men samtidigt, skulle alla betala skatten skulle den vara mycket lägre. Nu är det nästan okej för att alla verkar fuska.

Han har också tänkt på hur rumsrent det är att tala öppet om fiffel med skatten. Kompisen som skrottande berättade att han fått igenom avdrag för dubbla boenden talade om briljans. Sin briljans.

Så låt oss nu tala lite om skattefusk. Vi bryr oss mycket om motivet när vi ska bestämma oss för vad som är omoraliskt. Oavsett lag och regel. Vi vet att *sjukfusket* seglade upp till en topplacering över förkastliga sysselsättningar i början av 2000-talet. Att offentliga röster fastställde motivet: lättja och dålig attityd. Att

Kostnaden för det olagliga sparandet utomlands beräknas till 2 miljarder mer än hela det uppskattade fusket inom socialförsäkringssystemet.

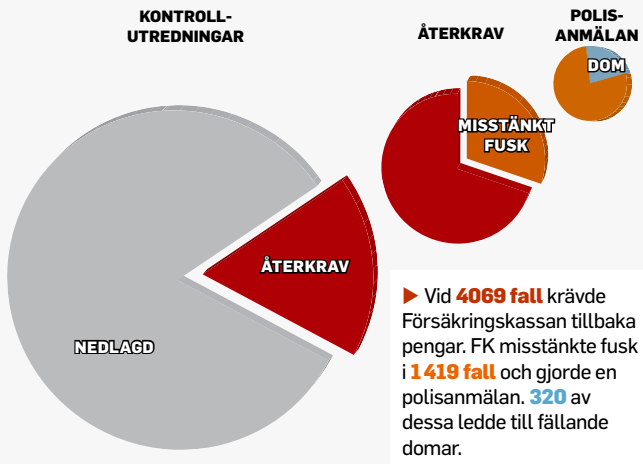
sett vidden av det här ännu.

Så säger en man på Skatteverket som inte vill skylta med sitt namn. Han talar om organiserad brottslighet.

– Vi måste våga diskutera och tydliggöra gränserna för vad som är acceptabelt. Annars kan vi hamna i samma situation som i Sydeuropa, där man jobbar svart för att det andra systemet inte fungerar.

Få fall av konstaterat fusk

► Försäkringskassan gjorde **23 752 utredningar** för att kontrollera förra årets utbetalningar. 83 procent av utredningarna **lades ner**.

450 000

miljoner kronor betalades ut i socialförsäkringar* 2009.

354

miljoner kronor krävdes tillbaka efter kontrollutredningar, varav

193

miljoner kronor ansågs vara fusk enligt Försäkringskassan. Det motsvarar **0,04 procent** av den totala summan utbetalningar.

* Bland annat sjukpenning, sjukersättning och föräldrapenning.

Källa: Försäkringskassans enhet för kontrollfrågor

Då får du en ond cirkel, där du mutar dig fram både som företag och privatperson, säger en annan. Hon talar om gemene mans småfiffel.

Allt ringas in i en förlorad pott på 133 miljarder (påminnelse, förväxla inte siffran med de totala sjukkostnaderna på 132 miljarder, de som ansågs hota statsfinanserna). Skattekronor som aldrig kommer in. Det kallas inte skattefusk utan "skattefel".

Självklart är beräkningen inte vattentät. Fusk och fel mäts med de uppgifter som finns, resten gissas fram. Det gäller för såväl Försäkringskassan som Skatteverket. Men medan Skatteverket ger ut en bok om hur uppskattningen har gått till, och dessutom visar att alla osäkra siffror räknas ner för att inte överdriva, hänvisar Försäkringskassan till en "best guess". Metodbeskrivning av denna gissning finns inte, och den räknas varken upp eller ner.

Så: 133 miljarder i försvunnen skatt har vi på bordet. Var ska vi börja bena? Låt oss ta det olagliga sparandet utomlands. Det kostar uppskattningsvis 7,5 miljarder om året. Och det är ingenting annat än personer som gömmer en del av sina förmögenheter på utländska konton där de slipper betala skatt till Sverige. Skattebrott, utfört av den som har rätt mycket, men tycker att lite mer ska jag ha.

Håll i dig nu. Bara kostnaden för det här olagliga sparandet, är *två miljarder mer än hela det uppskattade fusket inom hela socialförsäkringssystemet*. En organisation som skulle jobba enbart med att förhindra skattesmitarkonton, har chansen att dra in mer till statskassan än Försäkringskassans kontrollverksamhet någonsin kan.

Men Skatteverket har haft det knapert de senaste åren och tvingats lämna in en handlingsplan till riksdagen. Där står att man yxat, sku-

rit och "haft otillräckliga förutsättningar att minska skattefelet". Verket beräknar att fel för 22 skattemiljarder rättas till varje år. Målet är att få in tre gånger så mycket. Men i stället för de extra 400 miljoner som Skatteverket bett om, gav regeringen hälften. Nu måste mellan 50 och 100 anställda bort nästa år.

År 2005 gick Försäkringskassan igenom en omorganisation. En fristående kontrollenhet byggdes upp. Regeringen sköt till 300 miljoner öronmärkta pengar, och enheten växte snabbt. Metoder och datasystem togs fram för att ringa in alla fuskande svenskar. I dag är varje anställd mer än dubbelt så effektiv som då. Fler och fler lagförs för att ha fuskat. Och ändå. Ändå begärde Försäkringskassan bara in 193 miljoner i vad de bedömde vara fuskpengar förra året. Bara 461 anmälningar ledde till åtal. Och bara 320 ledde till en fällande i dom. Det är 1,3 procent av allt det som man från början misstänkte var fusk.

Samtidigt kan vi läsa i tidningarna om hur mycket pengar kassan drar tillbaka. Under rubriken: "Fusk för miljoner hos F-kassan" skrev Dagens Nyheter så sent som i september om återkrav på 77,2 miljoner under andra kvartalet.

Vad som inte står någonstans i artikeln är att bara var tredje person anses ha fuskat. Resten beror på oavsiktliga fel, även fel som Försäkringskassan står för. Pengar som alltså inte ger, utan kostar, dubbelt. När en del av organisationen har lagt tid och papper på att betala ut ett felaktigt belopp, och sedan en annan del lägger ännu mera tid och papper på att kräva tillbaka samma pengar, är det då rimligt att hänvisa till siffrorna

som fusk? Nja, säger

Daniel Johansson, verksamhetsansvarig för kontrollfrågor på Försäkringskassan.

– Om man som jag kanske likställer fusk med ett mer förslaget och uppsåtligt beteende. Då är det inte helt rättvisande, nej.

I övrigt bollar han över till tidningsmakarna. Försäkringskassan kan ju inte rå för deras rubrikval.

Låt oss lämna sjukfuskarna för en stund. Låt oss för ett ögonblick återvända till det berg av beräkningar som kallas skattefel. Det är svårt att göra upprörande fuskubriker av skattefelet. Rent av omöjligt. Skatteverket tycker inte att det är intressant att avgöra hur mycket av 133 miljarder försvunna skattekronor som kan kallas fusk. 133 miljarder. Det är detsamma som en tiondel av den skatt som begärs in. 1 186 000 dagisplatser under ett år. Statens kostnader för a-kassa och aktivitetsstöd gånger fyra. Full sjukpenning för 523 000 personer. Medlemsavgiften till EU sju gånger om. Och kommer du nu ihåg siffran som hotade statsfinanserna? 132 miljarder. Skattefelet är till och med mer än hela Sveriges sjukkostnader när de låg som allra högst år 2003.

133 miljarder som bara blev "fel".

Medan Försäkringskassan noga pekar ut hur många som kan anses

fuska med försäkringarna, uttrycker sig Skatteverket så här:

– Det finns en svårighet i det här att man förväntas ha en väldig ordning på sina papper och annat ... Det vet vi alla hur det kan vara. Orden kommer från Jan-Erik Bäckman, chef på Skatteverkets analysenhet. Och hans chef, generaldirektör Ingemar Hansson, säger så här:

– Även om merparten är fusk är det inte alltid så. Därför har vi valt en mjukare formulering. 133 miljarder låter mer precist än vad det är. Man måste komma ihåg att det är en beräkning.

Kanske hänger försiktighet och "en mjukare formulering" ihop med det som kallas "kundtänk"? En före detta anställd förklarar situationen:

– Kundtänkandet är något Skatteverket haft i några år. Det går ut på att man försökt svänga bort från att tänka att man bara sysslar med kontroll. Om en skattskyldig ringer så är det inte en skattskyldig som ringer och stör, utan en kund som ska få hjälp.

– Det finns en ovilja att hänga ut någon som fuskare, man vet att det försvårar samarbetet. Det är lätt att man bränner en bra fungerande relation med till exempel ett företag.

Vissa skulle säga att Försäkringskassan bör ta intryck. Verket verkar ha något som kassan inte har. Faktum är att – i alla opinionsmätningar – ligger den myndighet som tar ifrån oss pengar mycket bättre till än den som ska ge oss dem.

Men mitt i dunkudden av mjuka uttalanden från verkets många hörn råkar jag plötsligt på Pia Bergman. Hon är projektledare mot svartarbete, som beräknas kosta i runda slängar 66 miljarder. Varje år.

– Det är en fruktansvärd massa pengar som vi skulle kunna göra andra saker med. Om vi kan få bukt med det här

minskar sannolikheten för att vi ska få ett korrupt samhälle och det är grunden för en fungerande demokrati.

Jag undrar lite över hur lätt det är att göra fel. Det gör inte Pia Bergman.

– Svart arbetskraft kan jag ju säga att det är jädrigt svårt att missförstå. Man vet om man jobbar svart, eller om man anställer svart så det är absolut klart. Det är fusk för 66 miljarder.

Det finns en hel del förslag som drivits i årtal, och som skulle förbättra statens inkomster. Till exempel att Skatteverket ska kunna göra oannonserade besök på företag.

Det finns också nya regler som försvårat arbetet. Till exempel att det blivit lättare att få F-skattsedel. Du kan nu jobba som egen fö-

Zakia har ont. Hon är så sjuk att hon inte kan duscha själv, ändå kräver Försäkringskassan att hon ska jobba två timmar om dagen. Zakia förlo-
rade på debatten om fusk-Sverige. I den här berättelsen är hon den enda som inte har möjlighet att ta sitt liv i egna händer, byta kurs och samla styrka. Ingen vet hur många som har hamnat i Zakias situation efter sjukreformen.

retagare åt en enda uppdragsgivare. Den utvecklingen kan enligt Skatteverkets egen rapport hota vårt säkraste sätt att överhuvudtaget få in skatt.

Så hur debatteras skattefusk? Har du hört om skattefelet för ersättningar till chefer i riskkapitalbolag? 1,5 miljarder om året. Eller att handeln med begagnade lyxbilar beräknas kosta en miljard, eller om den olagliga importen av båtar? 32,5 miljoner. En sån struntsumma skulle kunna användas till exempelvis full ersättning för 128 sjuka varje år.

Visst pratas det om skattefusk. När politiker visar sig ha anställt hantverkare och barnflickor svart. När var och en kan se hur frisörer och restauranger rör sig från ljusgrått till becksvar. Men då är det inte moralen och attityden som förkastas. I stället föds rut-avdrag för de serverade och personalliggare för de serverande, med motiveringen att branscherna måste skyddas.

Allra minst bassning får storföretagen. De förväntas söka systemets luckor som en sorts rimlig vinstmaximering. För några år sedan körde flera storföretag ett fiffigt ränteupplägg och kunde befria sig själva från bolagsskatt. Det fick knappt debattörerna att höja på ögonbrynet, förklarar en medarbetare på Skatteverket: "Det är inget som highlightats i DN och Svenskan precis."

Tillvägagångssättet skiftar med storlek och styrka. Men av de 133 miljarderna som kallas skattefel beräknas just företagen stå för den stora biten: 103 miljarder. Och oavsett metod är målet alltid detsamma: att behålla de pengar som riksdagen har beslutat ska tillfalla alla.

Enmansföretagaren som Clas berättade om är vanlig: De minsta företagen sticker ut med ett fel på 52 miljarder. De bidrar till den svarta ekonomin och tycker att det är lika okej att trixa med avdrag som det är för Danne att ta en sjukdag. Men det är sällan det skrivs om dem.

– Det är jävla konstigt egentligen. Jag kan bara spekulera i varför. Det kan vara så att många fler har erfarenhet av skattefusk än av bidragsfusk. Det är mer allmänt förekommande och fler är liksom själva moraliskt indragna i det.

Mannen som talar heter Stig Orustfjord och är Försäkringskassans egen överdirektör. Han ser tillbaka på sjukfuskdebatten som snurrat kring hans myndighet och beskriver debattörerna som "yra höns":

– Uppgången och nedgången av sjukta-
len hade inte ett dugg med fusk att göra.

– Det var inte fler som blev sjuka. Min slutsats är att det framför allt handlade om att utflödet stannade upp. Människor blev inte rehabiliterade och fick inte det stöd de behövde för att komma tillbaka.

När 2000-talets fusk-Sverige summeras är de fifflande företagen dubbla vinnare. Företagen vinner många miljarder om året i skatter som aldrig betalas in. Företagen vinner på att sjukskrivningsbomben beskrivs som problem med attityd i stället för problem med arbetsmiljö. Men när debattörernas och näringslivets engagemang mot sjukfusk knockade andra samhällsproblem från agendan var det inte såna som Danne som klämdes åt.

Vi ska göra ett besök hos Zakia. Avslaget på hennes ansökan om sjukpenning kom med motiveringen att hon fortfarande kan jobba två timmar om dagen. Och Zakia ramlade rakt ner i helvetet.

Hon är 56 år och har arbetat som montör på ett elektronikföretag. Nu vaknar hon en gång i timmen varje natt för att ta mer smärtstillande.

Var tionde skattekrona kommer aldrig in

► Den totala skatten i Sverige är beräknad till **1450 miljarder kronor.**

► Skillnaden mellan den skatt som borde betalas in och den som fattas kallas **skattefel.**

► Skattefelet uppskattas till **133 miljarder kronor** årligen.

Zakia monterade 30 kilo tunga filter för basstationer, samma position år ut och år in. Smärtan i axlar, rygg och nacke kom krypande, blev kronisk, fick namn som diskbräck, ischias och ständiga inflammationer.

Värken är så påtaglig att den strålar ut från kroppen. Jag ser med egna ögon att när hon har talat i tre kvart står hon inte ut längre, benen sträcks ut under bordet. Händerna kramar om nacken i ett försök till befrielse. Hon klarar inte av att sitta, det hjälper inte att maken värmer vetekuddar till nacken.

Zakia har försökt jobba två timmar om dagen, först inom industrin och sedan på ett fritids i vintras. Straffet: uppsvällda fötter och ben. På en månad kunde hon inte lämna huset ens för kortare promenader. I dag är hon deprimerad. Maken som kör taxi på nätterna hjälper henne att duscha, få i sig mat och klä sig. Vid köksbordet skakar han på huvudet. Tittar ned. Tvinnar sina fingrar. Huset som köptes för sex år sedan ska säljas.

Omkostnaderna är för stora och inkomsterna för små. När de först kom till Sverige var de hänvisade till socialbidrag.

– Vi lever hellre på te och bröd.

– Aldrig mer. Aldrig mer socialbidrag.

Om såna som Zakia handlade inte sjukdebatten när den drog igång i början av 2000-talet. Alla som träffar henne måste ju hålla med om att något blev fel, tänker jag. Vem tjänar på Zakias lidande? Var är samhällsnyttan? 30 200 människor hade utförsäkrats i juli. Två procent av dem har återgått i arbete. Och i slutet av 2011 beräknas sammanlagt 59 000 människor ha skickats ur försäkringen.

Av handläggare som bara gör sitt jobb.

– På jobbet orkar man inte snacka om sådant här. Man måste släppa ärendena. Man blir en utförare. En tjänsteman, säger en av dem, med

Det årliga skattefelet skulle räcka till 1186 000 förskoleplatser eller full sjukpenning för 523 000 personer.

erfarenhet av både fuskjakt och sjukpennin-
gärenden.

Han vill vara anonym för att inte kallas il-
lojal av sin arbetsgivare. Och han försöker
avskärma sig från det jobb han måste utföra.

– En sjukskrivning handlar inte om hur sjuk
du är. Det handlar mer om hur duktig läkaren
är på att skriva intyg. På intyget måste de be-
skriva varför den sjukskrivne inte kan utföra
ett jobb på grund av sjukdom, vad begräns-
ningen är. När läkarna inte utvecklar sådant
i sjukintyget drar vi in sjukpenningen. Och
det drabbar folk som inte får rätt trots att de
är sjuka.

Det finns de som säger att regeringens sjuk-
reform är ett stort och farligt experiment.

– De små positiva effekterna måste vägas
mot alla de som görs fattiga. Som måste söka
socialbidrag, göra sig av med sina hus, bilar
och ägodelar, säger Björn Johnson, statsve-
tare vid Malmö Högskola.

Han har skrivit en bok med liknande slut-
satser som Försäkringskassans överdirektör.
Sjukdebatten byggde på myter. Bilden av
massjukskrivningarna var en synvilla in-
byggd i siffror. Flera statistiker har räknat ut
att närmare 85 procent av ökningen i sjuk-
frånvaron mellan 1996 och 2002 inte berodde
på att fler sjukskrev sig. Den berodde på att
de som redan var sjuka, fortsatte att vara det.

Frågan var alltså inte varför folk blev sjuka,
utan varför de inte kunde återvända till ar-
betslivet.

Johnsons svar sammanfattas: rehabilite-
ringssystemets kollaps. Omstruktureringar,
nedsänkningar och besparingar, ledde rätt
och slätt till att för få människor, och för lite
pengar, fanns för att hjälpa folk att komma
tillbaka.

Vi avslutar med att återvända till fabriksar-
betaren Danne. Han öppnar en öl och säger
att han har räknat med att vara bakfull. I en
annan stad i Sverige går Clas och väntar på
rättegång.

Och medan de båda har hälsa nog att nykt-
ra till efter sina baksällor sitter Zakia fast i
sin mardröm. Zakia som klev ner i ett skruv-
städ som förhoppningsvis inte var avsett för
henne. ■

F-kassans uppskattning av felaktiga utbetalningar

- Försäkringskassan (FK) har på regeringens uppdrag tagit fram beräkningar där man inkluderade mörkertalet för hur stora de felaktiga utbetalningarna är inom socialförsäkringarna. "Det är ju såklart att göra det omöjliga. Men det här är våran 'best guess'", säger Joakim Jarneryd, tidigare chef på kontrollenheten.
- Felet beräknas till 16,4 miljarder, varav 5,5 miljarder bedöms kunna vara fusk. Resten anses bero på oavsiktliga fel gjorda av FK och försäkringstagarna.
- Metoden som användes går ut på att 5–7 experter analyserar kontroller, granskningar och undersökningar. Deras individuella bedömningar vägs sedan samman. Kritik har riktats mot siffrorna, främst eftersom de anses vara mycket osäkra men behandlas som hårda fakta i debatten. Det fusk som FK faktiskt har hittat är 193 miljoner.
- Siffrorna i DA:s text avser 2009. Uppgiften om sjukkostnaden kommer från SCB.

Skatteverkets uppskattning av skattefelet

- Skattefelet på 133 miljarder har uppskattats med data och beräkningar från flera år, och är alltså ingen ögonblicksbild. Skatteverket (SKV) har tagit fram en "Skattefels-karta" (rapport 2008:1) där de olika felen ringas in. Där redovisas hur alla beräkningar är gjorda. Osäkerheten i beräkningarna är stora, och SKV understryker att bedömningarna varit försiktiga. Om osäkerheten för att bedöma felet inom ett område varit stor, har man hellre lagt sig för lågt än för högt.
- SKV gör ingen uppskattning hur stort fusk kan vara, mer än att det "i huvudsak handlar om avsiktliga fel".
- De nationalekonomer DA har talat med anser inte att beräkningen är kontroversiell, konstaterar att den är osäker, men säger samtidigt att 133 miljarder är en försiktig skattning.

En förändring kräver mycket av alla inblandade – inte bara av din medlem

Och allt handlar om människor! Arbetslivsresurs har mångårig erfarenhet av
att stödja människor i omställning och med arbetslivsinriktad rehabilitering.
Vi uppnår resultat! 8 av 10 får nytt jobb. Våra medarbetare är certifierade
coacher och finns på 40 orter i landet. Så vi finns alltid nära till hands!

Läs mer på www.arbetslivsresurs.se

**arbetslivs
resurs**

Genom att utveckla människor
utvecklar vi organisationer